

Víz, út, és közlekedés

Panasznapot tartott gyorspostánk a napokban a szegedi I. kerületi tanács építési és közlekedési csoportjánál. László Iván csoportvezető három olvasónk kérdésére válaszolt.

Fenyvesi József nyugdíjas (Radnóti Miklós utca 46.) újszegedi olvasónk azt tartja különösnek, hogy az egész környéken megépült a vízvezeték, kivéve azt a körülbelül 400 méteres szakaszt, ahol ő laknak. Levelében azt is felajánlja, hogy ha a régen húzódo vízvezeték-építés megkezdődik, a környék lakói vállalják a földmunkákat is.

Válasz: A panaszoknak igaz van, pillanatnyilag azonban még csak a felmérés és tervezés stádiumában van a vízvezeték teljes kiépítése. Amint a tanácsnak erre anyagi fedezete lesz, ezt a valóban nagyon régi és jogos problémát megoldják.

Odesszai olvasóink egész csoportját érintette az ABC áruházal szembeni gyalogátkelők átrendezése. A lakosság által megszokott, hagyományos átkelőt megszüntették, és az új autóbussz megállóval szemben alakították ki

újat. Sokan nem értik, miért volt erre szükség.

Válasz: Az intézkedés, mely lényegében a megálló autóbussz mögé helyezte át az átkelőt, a KRESZ-nek megfelelően éppen a balesetmentes közlekedés érdekében történt. A rendőrséggel közös megállapodás alapján született ez a megoldás, mely jobban megfelel a nagyforgalmú, egyirányú út, az

Odesszai körút körülményeinek.

Dr. Török Lajos (Juhász Gyula utca 31.) arról tudósította lapunkat, hogy házuk előtt a kockás úttesten a téli időjárás következtében a kőburkolat mintegy másfél méter szélességben és negyvenötven centiméter mélységben lesüllyedt. Az üreget a járművek később észre, csak az útpadkára tudnak kerülni, és ez különösen növeli a balesetveszélyt.

Válasz: A bejelentést tudomásul vette és azt jogosnak találva, a városgazdálkodási vállalatnál az I. kerületi tanács építési és közlekedési osztálya megrendelte az út helyrehozatalát. Addig is olvasónk szíves türelmét kéri.

Tábla vagy becsület

N. N. Oskola utcai olvasónk úgy tartja, hogy helytelen volt eltávolítani a Füre lépni tilos! Labdázás, kerékpározás tilos! feliratú táblákat, mert azóta még kevésbé törődnek a gyerekek a pázsittal, letaposják a virágokat is. Javaslata az, hogy a gyerekek menjenek játszani a te-

rekre, és helyes volna a táblákat is visszatenni helyükre.

A választ — úgy véljük — már tegnapi számunkban is megadtuk, arra célozva, hogy hiába van mindenütt tábla, ha éppen azok nem tartják utasításait tiszteletben, akikkel egyébként is mindig baj van. A labdázó gyerekeket különben nem minden téren látják szívesen: mindenütt csak a kártevőt látják bennük — nem egészen helyesen. Kaptunk olyan levelet régebben, amely nem a táblákat, hanem a parköröket hiányolta: hátha akkor kevesebben randalíroznának a parkokban. Naivság lenne abban hinni, hogy ha 118 ezer szegedi — az arányok lehetnek mások is —, nem tud, vagy nem kíván megfékezni 2 ezer renitenskedőt, akkor néhány düledező tábla, vagy öreg parkőr sokat tehetne. Egymás között kelene végre ezt az ügyet elintézni, emberhez, s szegediekhez illően.

A. L.

Hasonló lelkiület, közös törekvés

A különböző művészeti ágak alkotóinak szellemi rokonítása mind több tanulmányban felfedezhető. Az írók-zenészek-képzőművészek közös témáiról, az átért korra adott hasonló válaszokból szép számmal olvashatók már a lelki rokonsgot bizonyító elemzések.

Ennek az egymás mellé sorolt felfogásnak a jegyében mondta el dr. Csaplár Ferenc irodalomtörténész azt az előadását, amely az újságíróklubban működő Szegedi Művészklub soron következő — hétfő esti — foglalkozásának adta a témáját.

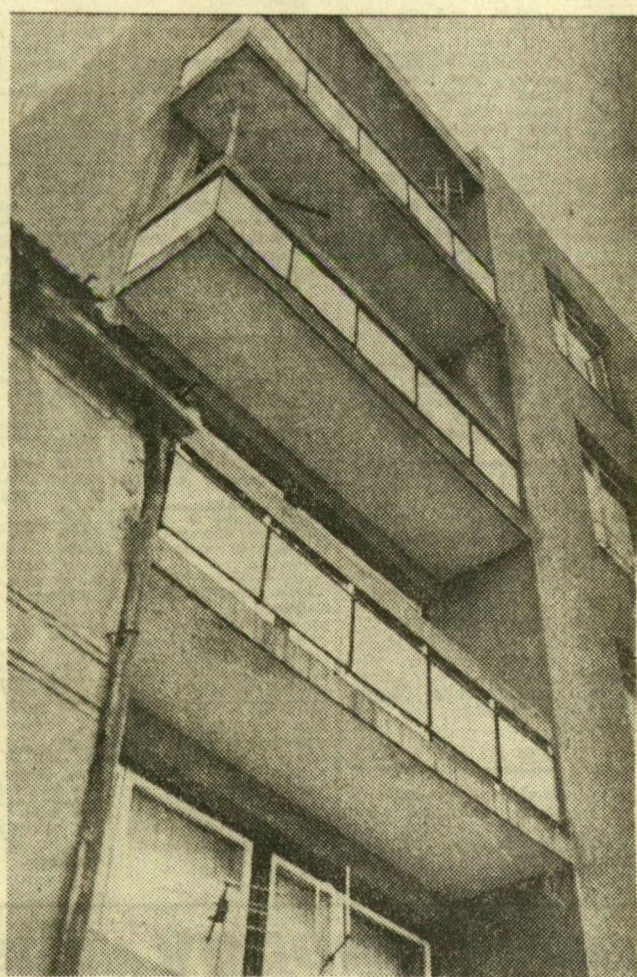
Két nagy művész-pár hasonló lelkiületéről, közös törekvéseiről szólott részletesebben. Juhász Gyula és a festő Károlyi Lajos kontaktusáról, amely emberi sorsuk azonossága miatt is igen erős volt, valamint Radnóti Miklós és a fametsző Buday György közös élményeken alapuló fegyvertársi viszonyáról. Mindkét művészbarátság számos mű létrejöttét segítette elő, és a megpróbáltatások viseléséhez is erőt adott.

Az újabb évtizedekben már nehezebben fedezhető fel ilyen szellemi közösség a szegedi művészek között. Nyomait csupán Dér István korábbi képei és Papp Lajos első verseskötetének darabjai mutatják. Kettőjükön kívül a szobrász Tápai Antal és az író Tóth Béla munkái jeleznek hasonló tartást: a vidéki élet, és a lakott táj

megőrzésének közös szándékát.

Dr. Csaplár Ferenc előadását értékes hozzászólásával kiegészítette: Vinkler László, Tóth Miklós, Gábor Kálmán, Varga József, Szelesi Zoltán, Péter László, Fazekas István, Pataki Ferenc, Hemmert János.

Épült: 1957—1969

Lechner tér 1.

(74.) Előbb a térre és a Madách utcára néző lakóépület készült el, s utána csak nagy sokára a tér rendezése. De végre az is megvan, úgyhogy ez a sarok most már akár a Belváros kellős közepén is lehetne.

Szellem — palackban

Ebben az élénkítő vitában, amely a Délmagyarország hasábjaira kerekedett a Népfőnt művészköréből, hogy tovább éljen — kellemesen eljásztogatónk a címekek. Először volt A szellem karaktere (Papp Lajos), azután A szellem és realitás (Dér Endre), s legutóbb A karakter szelleme (Nikolényi István), s íme, engem is elcsábított egy cím erejéig a statisztikai játékoság. Esküszöm azonban, hogy itt a szörendnek is, a hangsúlynak is szerepe, jelentése van. Így én a magam címét védem körömszakadásig, amivel azt akarom mondani: *kiölték ugyan a dugót a palackból, de egyelőre inkább szenvedélyek gőze szállt föl, s kevésbé a szellem.* Az még most is ott gubbaszt a palack szájánál, s nehezen mozdul. Mintha csak konzerválva volna.

Itt kezdődik pedig minden szellemi pezsgés, élenkség. Mond-e valaki valamit kibeszelt gondolataira? Megnézi-e valahol valaki; tiltakozik-e, helyesel-e; vagy csak elpukkan, mint egy farsangi petárda? Nagyon őszintén és számos tapasztalás erejével mindjárt az elején csak annyit tudok erre szólni: bizony, *nagyon hangosat vagy cifrát kell itt kiáltani, hogy meghallják.* Hány vitának nevelgettük volna már a szárnyát! Kétszer-háromszor elkezdtük a szabadtéri játékokról; a Szegedi Nemzeti Színházról; a mozik műsorpolitikájáról... — egy fordulótt ha megért mindegyik. S többször adódott igyekezet a felborzolt sörtek lesimogatására, mint a gondolatsemek további örölgetésére. De ha vitáztunk is, leginkább a műhelyen belül maradtunk. Nem tett abban igazságot senki. Egyetlen kulturpolitikai fórum nem nyúlt gondolatokért és nem hártott el gondolatokat.

Sajnos, ez nagyon-nagyon hozzátartozik a szegedi szellemi élet természetrajzához. Ezért mondják egyesek, hogy Szeged aféle „ürállomás” a hazai szellemi életben. Más úgy fogalmazott igaztalanul: Szeged szellemi életének az a karaktere — hogy nincs karaktere. Tartok attól, hogy ezek mesterséges, vagy ismét utólag konstruált koncepciók. Csinálgatunk valamit, s az eredményre ráfogjuk: pontosan erre gondoltunk, ezt akartuk. S minthogy ezzel koncepció-rangra emeltük az esetlegességet, ki is tartunk mellette. Tisztességes vidéki középser ez az eredmény, amit a magunk végnyi szerint kozmetizálhatunk —, de a vágyaink azért ennél mindig rangosabbak.

Mindez nemcsak, s talán nem is elsősorban művészeti ágak dolga, hanem leginkább a hivatalos kulturális vezetésé. Bátorlanság, kényelmesség dolgozik ebben, valami kis tűz vagy mi hiányzik itt esztendőktől óta, de ez a szellemi helybenjárás nem mutatja, mi van a palackban. Belevágtunk a szabadtéri játékokba; próbálkoztunk filmszemlével; szerveztünk ide néptáncfesztivált; rendeztünk tárlatokat... csináltunk mi mindent. De lett volna például száz nyári rendezvényből csak három, amiben országosan dolgozunk! Tehetség, erő hiányzik? De hiszen a bizonyítvány, amit magunkról évente sok-sok jelentésben kiállítunk, nem ezt mondja! Itt van a vidék leg... No persze, hogy nincs itt. Ellenben itt is van valami, amiből lehetne. Rá kellene tapintani, áldozni kellene érte. Bátorítani, bírálni, szervezni...

Az utóbbi tíz esztendőben számos jelentést olvastam a szegedi kulturális életéről. Gorombán fogalmazva tíz év óta ugyanazok. Általánosságok körében forognak, örökösen elégedettek, minduntalan mindennek a fejlődését konstatálják. Kedves, szép evolúció... javuló statisztikák... eposzi jelzők... Pedig nem lehet

igaz, hogy azóta nem változtak értékrendek; azóta terjedelmében és minőségében minden egyformán hizott; semmi nem sorvadt. Felölt és lecsúszott egy színház — az elemzésre kötelező jelentések nem vették tudomásul, ugyanúgy írták, hogy a vidéki színjátszás egyik legkiemelkedőbb centruma. Termékeny ifrogeneráció ostromolja a Parnasszust, s a megítélés ugyanaz: a Tömörkény, Móra, Juhász Gyula hagyományain növekedő, eszméileg a szocializmus talaján álló stb... De ugyanúgy csak általánosságban és statisztikában léteznek festők és zenészek is. Kiállítások, koncertek, növények, kötetek, előadások... De hogy e sokféleségből miben van ígéret, mi hordoz magában potenciálisan karaktert, mi az, amiben egyedülálló, de legalább országosan is figyelemre méltó tudna adni a szegedi műhely — arról soha senki nem nyilatkozik. A művészeti élet ígéreteit kockázatot Szeged nem vállal. Igen és nem — ez megy nehezen a szegedi kulturális vezetésben, ha művészetekről van szó. Mert az oktatással odaállhatunk bárki mellé. De mimindenben fejhosszakal ver bennünket művészetekben Pécs vagy Debrecen. Még olyan művészeti ágakban is elismert kultuszt tudtak teremteni, aminek hagyománya sem volt.

Egyszer már nyilvános fórumon azonban szükségét éreztem az ismétlésnek: Szegeden a hivatalos művelődési vezetés szinte százszázalékosan oktatási szakemberek kezébe van letéve. Kifutó gyakorló pedagógusok dolga. Hazugság lenne eltagadni tőlük a művészetek pártfogását és szeretetét. És az a művészeti fejlődés sem humbog, amiről évről évre beszélünk. De élénkebb művészetpolitikai és szervezési fantáziával már sem volna olyan sok a szürke tónus a szegedi szellemi élet égtájain. Mert a szellemi életet is lehet injekciózni, szervezni, s kiváltképp ennek legmozgékonyabb köreit, a művészeteket. Az időnként aktuális retrospektív summarizálás ehhez edeskeves. Az aféte ideológiai és szervezeti tözöltömunka is, ami olyankor adódik, ha valahol téves eszmearamlat vagy helytelen gyakorlat kóborol mesgyéink közé. És sajnos, az ilyennek is legtöbbször kiáltónak és kirívónak kell lenni, hogy „megtisztelje” a figyelmet.

Csupa panasz. De hiszen olvastam én már erről a témáról csupa-csupa csodálatot is. S minthogy most a vitában is éppen Szeged szellemi-művészeti életének diagnózisa készült, ezek talán éppen olyan fontos adalékok lehetnek.

Nem protestálok önálló szegedi könyvkiadóért, filmfesztiválért, filharmonikus zenekarért, nagyobb elismerésekért és semmiféle rangsorolásért. A kulturális és művészeti élet fejlődési arányainak soványságán sem illene sírálni. De egy dolog igen fontos volna: *alaposan megnézni mi van ebben a szellemi palackban.* Mi ígér tartós és tartalmi jegyeket Szeged szellemi profiljához, mert azt az átlagosnál nagyobb dajkaszeretettel érdemes pártfogolni, s mi az, ami a tisztas jelenlétnél és folytonosságnál többel nem kecsegtet bennünket. Azt sem gondolnám mellőzni, s végképp nem kiátkozni, hanem szükség, lehetőség és érdem szerint támogatni.

Ha most valaki megkérdezné e nagyindulatú „bölcesség” után: hol is kezdjük... hogy is kezdjük? — nem tudunk válaszolni. Csak úgy érzem, ezen a csapáson, ha sokan és megfelelő buzgalommal taposnánk, élénkebb művelődési-művészeti életnek, oxigéndúsabb szellemi pezsgéshez jutnánk Szegeden is. Sz. SIMON ISTVÁN

Családi pótlék az anya jogán

B. K. mórnhalmi olvasónk kérdezi: az anya kaphat-e négy gyermeke után családi pótlékot abban az esetben, ha az apa nem dolgozik, hanem a gyermekeket otthon gondozza?

A jelenlegi rendelkezések szerint ugyanazon gyermek után ugyanazon időre csak egy dolgozó kaphat családi pótlékot. Ennek megfelelően, ha az együttélő szülők közül csupán az apa áll munkaviszonyban, és csak ő felel meg azoknak a feltételeknek, amelyek fennállásához a családi pótlék jogosultsága kapcsolódik, az apát illeti meg a családi pótlék. Akkor is őt illeti meg a családi pótlék, ha a közös háztartásban együtt élő szülők mindketten munkaviszonyban állnak és a családi pótlékra való jogosultság feltételeivel rendelkeznek.

az apát saját jogán a családi pótlék nem illeti meg, mert olyan keresőtevékenységet folytat, amely mellett családi pótlék nem jár — általában az anya jogán nem lehet megállapítani. Megilleti az anyát a családi pótlék saját munkaviszonya alapján akkor, ha egyedülálló és ezen a címen magasabb összegű családi pótlékra jogosult, mint amennyi az apát saját jogán megilletné.

Az anya jogán kell a családi pótlékot megállapítani abban az esetben is, ha az apa gyermekeiről már legalább két hónapja nem gondoskodik és ez utóbbi körülményt a lakóhely szerinti illetékes tanács szakigazgatási szerve igazolja.

Olvasonknak azt tanácsoljuk, mivel a körülményeit nem írta le — ha a fent ismertetett feltételekkel rendelkezik, családi pótlék igényét terjeszse elő a Szegedi Társadalombiztosítási Igazgatóság családi pótlék osztályán pontos elbírálás végett. Dr. V. M.

SZERDA, 1969. MÁJUS 7.

Blaiberg fogat húzott

Dr. Phillip Blaiberg, a világ legrégebbi újszive-se, akin Barnard professzor 1968 januárjában hajtott végre szívtáplálási műtétet, kitűnően érzi magát, olyanira, hogy visszatért — legalábbis alkalmilag — eredeti fogorvosi teendőinek gyakorlásához. Dr. Blaiberg egy fogászbarátjának rendelőjében sajátkezűleg, minden segítség nélkül kihúzta feleségének két fájós fogát.